

LAKIALOITE 70/2012 vp

Laki eläinlääkintähuoltolain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tässä lakialoitteessa ehdotetaan, että eläinlääkintähuoltolakia muutetaan niin, että valtakun-

nallinen eläinten terveydenhuolto-ohjelma laajennettaisiin koskemaan kaikkia hyötyeläimiä.

PERUSTELUT

Taustaa turkiseläinten hyvinvoinnista ja terveydenhuollosta

Suomessa olevilla vajaalla 1 000 turkiseläintilalla toiminnan painopistettä on tarpeen siirtää sairauksien ennaltaehkäisyyn ja tuottavuuden nostoon eläinten hyvinvointia parantamalla. Tuotantoeläintilojen, mukaan lukien turkiseläintilat, terveydenhuollolla tarkoitetaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämistä ja edistämistä tuotantoyksikön taloudellisen tuloksen parantamiseksi; terveydenhuoltojärjestelmässä eläin ja sen hyvinvointi ovat keskiössä.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry (STKL) on alkanut luoda elinkeinolle kyseistä omaa järjestelmää vuoden 2012 aikana. Syksyn 2012 aikana järjestelmää kehitetään edelleen useissa elinkeinon työryhmissä ja sille luodaan myös omat internetsivut sianlihatuotantosektorin Sikavan ja maidon- ja naudanlihantuotantosektorin Nasevan mukaisesti. Ensimmäiset terveydenhuoltokäynnit tehtäneen pilottitiloille tammi-helmikuun 2013 aikana, ja niistä kerätyn tiedon perusteella pystytään asettamaan hälytys-

raja-arvoja oletuksen mukaan esimerkiksi pentukuolleisuudelle, eri sairauksien oireille ja penikoimattomille "tyhjiksi jääneille" naaraille. Hälytysrajojen ylittyttyä tilanteeseen puututaan terveydenhuoltokäynnin aikana ja ongelma pyritään selvittämään.

Kansallisiksi yleisiksi tavoitteiksi turkiseläinten terveydenhuollossa tultaneen asetettaman ainakin seuraavat:

- tuotannon kannattavuuden parantaminen
- tautitilanteen seuranta ja valvonta sekä tautien ennaltaehkäisy
- lääkkeiden käytön seuranta ja hallittu käyttö
- eläinten hyvinvoinnin edistäminen
- tiedon kerääminen ja sen hyödyntäminen
- laatu ja kuluttajaturvallisuus.

Turkiseläinten terveydenhuolto-ohjelmaan rakennettava terveystietorekisteri mahdollistaneen turkistilojen tautitilanteen ja tiloille luovutettavien lääkkeiden seurannan sekä tarjoaa runsaasti erilaista informaatiota eri käyttäjäryhmille. Rekisterin terveystietotietojen perusteel-

la tuottajat voisivat jatkossa suunnitella eläinos-
tonsa siten, että tartuntojen leviäminen turkisti-
lojen välillä pystyttäisiin estämään. Järjestelmä
mahdollistaneen myöhemmin erilliset laatuluoki-
tukset siitoseläinkauppaan keskittyville tiloille.

Turkiseläinten terveydenhuoltojärjestelmä on
konkreettinen osa kansallista turkistuotannon
laatustrategiaa: terveydenhuollon keinoin voi-
daan parantaa eläinten hyvinvointia säilyttäen
samalla hyvä tautitilanteemme. Lisäksi sen avul-
la voidaan kehittää turkisten kokonaislaatua ja
kotimaisen tuotannon kansainvälistä kilpailuky-
kyä. Lisäksi järjestelmään tullaan myöhemmin
liittämään WelFur-hankkeesta saatuja turkis-
eläinten hyvinvointitutkimustuloksia niiden val-
mistuttua näillä näkymin vuoden 2014 lopulla.
WelFur-hanke on eurooppalainen tutkimushan-
ke, johon on otettu mallia nautojen ja sikojen hy-
vinvointia tutkivasta Welfare Quality -järjestel-
mästä. WelFur-hanke rakentaa tilatason hyvin-
voinnin arviointimenetelmät tarhatuille ketuille,
minkeille ja suomensupeille. Sen tavoitteena on
antaa kuluttajille tietoa turkiseläinten hyvin-
voinnin todellisesta tasosta ja kasvattajille tilan
eläinten mahdollisista ongelmista.

Eläinlääkäripalvelut ja valtakunnallinen eläinten terveydenhuolto

Turkiselinkeinossa on huutava pula eläinlääkin-
täpalveluista. Pohjanmaata, jossa suurin osa tur-
kiseläintiloista sijaitsee, vaivaa krooninen kun-
naneläinlääkäripula. Tämän seurauksena edes
peruseläinlääkintäpalveluja ei tahdo riittää tur-
kiseläintiloille. Toisaalta vuosien saatossa tuot-
tajat ovat luovuttaneet eivätkä osaa heille kuulu-
vaa palvelua vaatia. Kunnan velvoite järjestää
peruseläinlääkintäpalveluja asukkaidensa koti-
eläimille, mukaan lukien turkiseläimet, perus-
tuu eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 11 §:ään.
Toisaalta saman lain 12 §:n mukaan valtakun-
nallisen eläinten terveydenhuolto-ohjelman voi-
vat laatia elintarvikelain tarkoittamat elintarvi-
kealan toimijat sekä näitä edustavat yhdistykset.
Valtakunnallinen eläinten terveydenhuolto-oh-
jelma koskee elintarviketuotantoa varten pidet-
tävien hyötyeläinten terveydenhuoltoa, ja siihen
liittyminen on vapaaehtoista.

Perustelut

Eläinlääkäreillä on tärkeä rooli minkä tahansa
eläinlajin sairauksien diagnosoinnissa, hoidossa
ja ennaltaehkäisyssä, hyvinvoinnin arvioinnissa
sekä eläintautien torjunnassa. Eläinlääkintäpal-
veluiden hankalasta saatavuudesta johtuen tur-
kistuottajat joutuvat kantamaan lähes päivittäin
vastuuta eläintensä sairauksista ja hyvinvoinnis-
ta puutteellisin eläinlääkinnällisin tiedoin. Tä-
män seurauksena elinkeinossa on useita valitet-
tavia ja ikäviä tapauksia, joissa eläintaudit ovat
päässeet leviämään ja aiheuttaneet turkiseläimil-
le hyvinvoinnin heikkenemistä ja tuottajille suu-
ria rahallisia menetyksiä. Tämän lakialoitteen
tavoitteena onkin turvata riittävät eläinlääkintä-
palvelut myös turkiseläintiloille ja toisaalta
eläinlääkärien avulla parantaa turkiseläinten hy-
vinvointia ja sairauksien ennaltaehkäisyä nykyi-
sestä. Asetusmuutoksen avulla tuottajat velvoi-
tettaisiin ottamaan eläinlääkäripalvelu vastaan.

Toisaalta turkiseläintiloilta ei tällä hetkellä
kerätä systemaattisesti tietoa eläinten sairauksis-
ta tai hyvinvointiongelmista. Valtakunnallisen
eläinten terveydenhuolto-ohjelman avulla syste-
maattinen tiedonkeruu ja ongelmakohtien löytä-
minen olisi helpompi järjestää. Ongelmakohtien
löydyttyä niihin olisi helpompi myös pureutua ja
neuvoa tuottajia toimimaan oikealla tavalla.
Eläinlääkäreiden tekemät terveydenhuoltokäyn-
nit esimerkiksi nauta- ja sikasektoreilla ovat
neuvovia ja tuottajia ohjeistavia, eikä niillä ole
tekemistä itse viranomaisvalvontatyön kanssa.

Ehdotus

Ehdotamme, että eläinlääkintähuoltolain 12 §:ää
muutetaan. Valtakunnallinen eläinten tervey-
denhuolto-ohjelma laajennettaisiin koskemaan
kaikkia hyötyeläimiä, jolloin myös turkiseläi-
met pääsisivät ko. ohjelman piiriin. Valtakun-
nallisen eläinten terveydenhuolto-ohjelman voisi-
vat tällöin laatia elintarvikelain tarkoittamien
elintarvikealan toimijoiden sekä niitä edusta-
vien yritysten lisäksi myös muut tahot, kuten
STKL ry. Ohjelmaan liittyminen pysyisi hyöty-
eläinten omistajille tai haltijoille vapaaehtoise-
na. Toisaalta velvoite kutsua eläinlääkäri tilalle
vähintään kerran vuodessa voisi toimia tervey-

denhuolto-ohjelman runkona, ts. käynnin aikana eläinlääkäri voisi tehdä STKL:n ylläpitämän terveydenhuoltojärjestelmän mukaisen terveydenhuoltokäynnin ja käyttää tätä tarkoitusta varten tehtyä terveydenhuoltokäyntikaavaketta. Käynnin jälkeen kaavakkeen tiedot tallennettaisiin ko. järjestelmään, jolloin turkistiloilta kerättäisiin systemaattisesti tietoa eläinten hyvinvoinnista ja tiloilla havaituista puutteista.

Tässä yhteydessä voidaan todeta yllämainitun ehdotuksen edellyttävän lisäksi, että turkiseläinten suojelusta annetun valtioneuvoston ase-

tukseen (20.10.2011/1084) 9 §:ään lisätään kohta, jonka mukaan turkistarhalle tulee kutsua eläinlääkäri vähintään kerran vuodessa. Tuottaja veloitettaisiin tällöin käyttämään eläinlääkärin arvioimaan eläinten hyvinvoinnin tila ja kuulemaan mahdollisia neuvoja hyvinvoinnin parantamiseksi ja sairaiden eläinten hoitamiseksi tai lopettamiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

eläinlääkintähuoltolain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 12 § seuraavasti:

12 §

Valtakunnallinen eläinten terveydenhuolto-ohjelma

Valtakunnallisen eläinten terveydenhuolto-ohjelman voivat laatia elintarvikelain tarkoittamat elintarvikealan ja muiden hyötyeläinalojen toimijat sekä näitä edustavat yhdistykset.

Valtakunnallisella eläinten terveydenhuolto-ohjelmalla tarkoitetaan tässä laissa ohjelmaa:

1) joka koskee elintarviketuotantoa tai muuta hyötyeläintuotantoa varten pidettävien hyötyeläinten terveydenhuoltoa;

2) johon liittyminen on hyötyeläimen omistajalle tai haltijalle vapaaehtoista;

3) jossa tarkoitettujen hyötyeläinten omistajilla tai haltijoilla on mahdollisuus hankkia ohjelman mukaiset palvelut samansisältöisinä;

4) johon liittyminen edellyttää hyötyeläimen omistajan tai haltijan ja eläinlääkärin välistä sopimusta peruseläinlääkäripalveluun kuuluvista säännöllisistä eläinlääkärin käynneistä ja toimenpiteistä eläintenpitoyksikön kaikkien hyötyeläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja edistämiseksi, eläintenpitoyksikön taloudellisen tuloksen parantamiseksi sekä hyötyeläimistä saatavien elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden turvallisuuden ja laadun edistämiseksi; sekä

5) jonka toteutumisen seuraamista varten on olemassa asianmukainen järjestelmä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2013.

LA 70/2012 vp — Mats Nylund /r ym.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 2012

Mats Nylund /r
Peter Östman /kd
Janne Sankelo /kok
Thomas Blomqvist /r
Christina Gestrin /r
Timo Kalli /kesk
Eero Reijonen /kesk
Teuvo Hakkarainen /ps
Jukka Kopra /kok
Antti Rantakangas /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Sauli Ahvenjärvi /kd
Astrid Thors /r
Mikko Savola /kesk
Kalle Jokinen /kok
Stefan Wallin /r
Ulla-Maj Wideroos /r
Elisabeth Naucclér /r
Kari Tolvanen /kok

Pauli Kiuru /kok
Anne Kalmari /kesk
Eero Suutari /kok
Markku Mäntymaa /kok
Arto Satonen /kok
Jouko Jääskeläinen /kd
Lasse Hautala /kesk
Heikki Autto /kok
Jari Leppä /kesk
Reijo Hongisto /ps
Eeva-Maria Maijala /kesk
Arto Pirttilahti /kesk
Markus Lohi /kesk
Timo V. Korhonen /kesk
Simo Rundgren /kesk
Elsi Katainen /kesk
Pentti Oinonen /ps
Lars Erik Gästgivers /r